

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם
באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף
(משמאל לימין): # 41670658 *
לתגובות והארות, ולקבלת הגליון בקביעות:
a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה
וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים
להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה".
הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים,
קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד.
מטרת השיעורים לעורר שיח תורני גם לאחר שהלימוד
הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך
בביתך ובבלכתך בדרך.

עבודה זרה דף ג'

עִימוֹת

גליונות שבוע זה נתרמו על ידי ידידי היקר החפץ בעילום שמו הי"ו - לעילוי נשמת ראובן בן זכריה ורחל ע"ה

חריפות | עולם הבא אינו אלא ע"י לימוד התורה

דודי הגר"צ פריינד שליט"א ב"עטרת צבי" ביאר באופן
אחר ונפלא: רש"י על התורה מפרש (עפ"י תורת כהנים) את
המילים "וחי בהם" שהכוונה לחיי נצח לעולם הבא, "שלא
תאמר בעוה"ז, והלא סופו הוא מת".

והנה מבואר בחז"ל שאי אפשר לזכות לעולם הבא אלא ע"י
התורה כמו שר' אלעזר דורש בכתובות קי"א "כי טל אורות
טלך" כל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו וכל שאין
משתמש באור תורה אין אור תורה מחייהו והכוונה שם ללימוד
התורה בדוקא ולא לקיום מצוות כי הסוגיא שם מדברת על
עמי הארץ שאינם בעלי תורה אך מקיימים מצוות. [א"ה,
וכן מבואר בברכות יז,א "נשים במאי זכין" אע"פ שיש להם

רק לימוד התורה הוא הנותן חיים לאדם.

מצוות רבות כמובן, אך ביקשה הגמרא זכות התורה הנצרכת
לעולם הבא, כמוש"כ האחרונים שם].

ואם כן, ממה שאמרה תורה על כל "האדם" שגם הגויים
יזכו ל"וחי בהם", והיינו לעוה"ב כנ"ל, א"כ הרי **מוכרח מזה
שגם הם יזכו לאורה של תורה**. ע"כ דברי דודי הגאון שליט"א
בקצרה, עיי"ש עוד.

מעשה | א לייכטיגע גן עדן!

זקני הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל גלה מביתו בבחרותו להגיע
לישיבת וולאז'ין המעטירה. מכיון שהיה בלא אמצעים הוא
היטלטל בדרכים בדרכים יצירתיות, התחבא מתחת לספסלי
הרכבת מפני בדיקות המבקרים, ונעזר בעגלונים יהודים
אדיבים שהואילו לקדם אותו עוד קצת בדרכו הארוכה...

לקח | "וחי בהם" רק ע"י תלמוד תורה

הגמרא דורשת מ"אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" שגוי
העוסק בתורה נחשב ככהן גדול. אך לא פירשה הגמרא מניין
שהפסוק הזה עוסק בעסק התורה הרי כתוב קודם "ושמרתם
את חוקותי ואת משפטי", והיכן נזכר כאן לימוד התורה?

אנו לומדים כאן שמי שרק "מקיים" את החוקים והמשפטים
עדיין איננו "חי בהם", **לחיות בהם מתקיים רק כאשר עוסקים
בלימוד פרטיהם ודקדוקיהם**. לכן לומדת הגמרא שכל אדם
באשר הוא, גוי כישראל, צריך **לחיות** את המצוות שהצטווה
ע"י הקב"ה, וזה אפשרי רק ע"י לימוד תורת המצוות.

והנה, רוצח בשגגה גולה לעיר מקלט אף אם בגלל זה יימנע
ממנו לקיים מצוות שונות, ואף שר צבא ישראל כיואב בן
צרויה אינו יוצא מעיר מקלט אף שלא יוכל לקיים את מצות
הצלת נפשות. רק מצוה אחת היא תנאי שיתאפשר לגולה
לקיים אותה בעיר המקלט בצורה המיטיבית: תלמוד תורה.
"תלמיד שגלה מגלין רבו עמו, שנאמר ונס אל אחד הערים
האלה **וחי**, עביר לו מידי דתהוי ליה חיותא" (מכות דף י').
וביאר הרמב"ם (הלכות רוצח ז) שזה משום ש"חיי בעלי
החכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובים". הרי **שרק
לימוד התורה הוא הנותן חיים לאדם**.

מעשה | התורה איננה כאוויר לנשימה!..

מספרים שהחפץ חיים השתתף פעם באסיפת גדולי תורה.
אחד הנואמים נאם בהתלהבות על מעלתה של התורה, ולא
נחה דעתו עד שאמר **"התורה בשבילנו היא ממש כמו אוויר
לנשימה!.."**

לאחר שסיים את דבריו נעמד החפץ חיים ואמר: **אני רוצה
למחות על הדברים שנאמרו כאן... כולם התפלאו: מה פגם
מצא החפץ חיים בדברים המעוררים הללו?**

המשיך החפץ חיים ואמר: התורה איננה כמו אוויר נשימה,
האוויר איננו אלא 'היכי תימצא' ואמצעי איך לחיות, אם היו
מוצאים תחליף אחר לאוויר היה אפשר לחיות ממנו, אבל
התורה היא היא החיים עצמם, כמו שכתוב 'כי היא חיך'...

וכן אנו רואים גם בתקופת עזרא, שבירושלים היו הגגות שווין והיה אפשר לבנות עליהן סוכות, ראו בנחמיה ח, טז "וַיֵּצְאוּ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת אִישׁ עַל גִּגּוֹ וּבְחֻצְרֵיהֶם וּבְחִצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹקִים וּבְחֻבּוֹב שְׁעַר אֶפְרַיִם".

רגע... לא סיימתי את ה'מהלך'... תמשיכו איתי!

קושיה | מניין לרש"י שהגויים ישבו בסוכה בירושלים

הנביא זכריה (יד, טז) אומר: וְהָיָה כָּל הַנּוֹתֵר מִכָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַמֶּלֶךְ ה' צָבָקוֹת וְלַחֹג אֶת חַג הַסֻּכּוֹת.

אומר שם רש"י דבר מפתיע: "את חג הסוכות - כמו שפירשו רז"ל במסכת עבודה זרה: מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, כדאיתא בשמעתא ראשונה (=בסוגיא הראשונה בעבודה זרה, הסוגיא שלנו)".

לפי דבריו נמצא שניסיון זה של ישיבה בסוכה המבואר בגמרא שלנו, לא יהיה חד פעמי, אלא **הוא יהיה מדי שנה בשנה** לכל הגויים, כמפורש שם בפסוק "מדי שנה בשנה לחוג את חג הסוכות".

וצריך עיון, מניין לרש"י שכוונת הגמרא כאן לעליית האומות לירושלים מדי שנה בחג הסוכות?

וורט | מכך שכל הגויים בנו סוכה בגג – מוכח שהגיעו לירושלים

ונראה שהיה קשה לרש"י מניין לגמרא שכל אחד עושה בראש גגו, מהיכי תיתי שאותם גויים יהיו במקומות שהגגות שלהן שווין ולא משופעין? [ובפרט שמה שעשו "בראש גגו" הוא פרט חשוב במעשה ואינו לישנא בעלמא, שהרי **בראש הגג הרבה יותר חם** מאשר בחצרות המוצלות בכתלי הבתים שסביבותיהן. ויש שכתבו ש"בראש גגם" דווקא כי זה מבטא את טומאתו של אדם – **כחזיר המראה לכל את טלפיו השסועות 'כשר אני'**].

מזה הוכיח רש"י שכוונת הגמרא **לפרש כך את נבואת זכריה**, שכאשר יגיעו כל הגויים מדי שנה לירושלים לחוג את חג הסוכות יהיו עומדים בניסיון ישיבת הסוכה, ומכיון שיהיה זה **בירושלים** הרי בוודאי יהיו הגגות שווין ולא משופעין, כיון שארץ ישראל היא חמה ואיננה זקוקה לגגות משופעין.

ובזה תורצו שתי השאלות אחת בחברתה. נהניתם? ...

הוא היה רגיל לצטט אימרה נאה שאמר לו העגלון שהביא אותו לוואלז'ין: מהו שאומרים העולם אחר הנפטר 'ער זאל זוכה זיין צו א **ליכטיגער** גן עדן' [= שיזכה לגן עדן **מואר**], וכי יש 'גן עדן חשוך'!?

אלא, ביאר העגלון הצדיק, הביאור הוא עפ"י הכתוב 'כי נר מצוה ותורה אור': כל המצוות והמעשים טובים הינם כמו נרות אשר עתידים להאיר לאדם בגן עדן, אבל **בלי התורה לא יהיו הנרות דולקות** חלילה, והרי זה כמי שנכנס לחדר אפל ובתוכו מאות נרות אך לא הדליקו בהם השלהבות, וכי מה יועילו לו הנרות? אין זה אלא 'גן עדן חשוך'!... לכך צריך את לימוד התורה שהיא מדלקת את הנר מצוה, ועי"ז זוכה לליכטיגער גן עדן.

קושיה | מדוע הניחה הגמרא שלעתיד לבוא גגותיהן שווין?

במקומו של רש"י הצרפתי לא הכירו גגות ישרים שאפשר לבנות עליהן סוכות, ולכן הדגיש כאן רש"י ש"גגותיהן" בתקופת הגמרא "אין משופעין, רוב תשמשתן על הגגות".

בכמה מקומות בש"ס רש"י מבהיר ללומד ש"גגותיהן" של בעלי התלמוד היו שווים ולא משופעין, כדי להסביר את סוגיית הגמרא. במקומו של רש"י, צרפת, היו הגגות משופעין ולכן הוצרך להדגיש זאת.

אלא שיש לתמוה, הרי אין מדובר כאן ב"גגותיהן" של בעלי התלמוד אלא בגגות של הגויים לעתיד לבוא, ואם כן, **מהיכן הניחה הגמרא שיהיו גגותיהן שווין? ...**

נראה לי שזאת קושיה גדולה, לא?

בשביל ליישב אותה, תצטרכו ראשית כל לקרוא את הקטע הבא.

מעניין לדעת | מדוע גגותיהם לא היו משופעים

מהי באמת הסיבה שהגגות בארץ ישראל ובבבל היו ישרים ואילו בצרפת הם משופעים? כי בארצות אירופה הקרות, כמו צרפת, דאגו לשפץ את הגגות כדי שלא יצטבר עליהם יותר מדי שלג עד שהגג יקרוס ח"ו תחת העומס. זאת ועוד, באמצעות השיפוע של הגג יכלו לבדוד את גג הבית מהקור הגדול, באמצעות עליית גג "משולשת" שמבודדת את הבית.

לעומת זאת, בארץ ישראל ובבבל, שהן ארצות חמות, לא היו חששות אלו, ולכן העדיפו לבנות את הגגות שווין כדי להשתמש בהן. כפי שכתב רש"י כאן שרוב תשמשתן בגגות.

דקדוק | מדוע הוצרך רש"י לכתוב ש"רוב תשמישתן בגגותיהן"

יש לדקדק, מדוע כתב כתב רש"י שרוב תשמישתן בגגותיהן, מה זה שייך לעניינינו, די היה לו לכתוב שהגגות שווין ואינם משופעים.

ונראה לבאר שהוקשה לרש"י מדוע מדוע בניית סוכה על הגג לא פוסלת אותה משום סוכה שנבנית במקום שמצטערים בה (עיין רמ"א או"ח תרמ, ד). הרי בכל פעם עליו לטפס בסולמות עם כלי אכילתו וכו' בשביל להעלות הכל לסוכה, **היש לך מצטער גדול מזה?**

על זה כתב רש"י דרוב תשמישתן בגגותיהן ואם כן היו מורגלים ומוכנים להעלאת חפצים או מאכלים אל הגג ולכן לא היה בזה משום מצטער.

מעניין לדעת | מדוע קולטי דוד שמש מונחים באלכסון?

מדוע השמש יותר חמה בתקופת תמוז? והרי השמש היא אותה שמש! איך היא "מצליחה" לחמם באופן גבוהה יותר מבשאר ימות השנה? וכי אנו קרובים יותר אליה בחודש תמוז?

כאשר קרני השמש מגיעות אלינו באלכסון, הרי ממילא כל קרן נופלת על שטח גדול יותר מקוטר וממילא החום שלה מתפזר ומתמעט. לעומת זאת בחודש תמוז שהשמש כמעט מעל ראשנו קרני השמש מגיעות בזווית ישרה, ואינן "נחתכות" באלכסון על שטח גדול יותר משטח, ולכן החום ממוקד וחזק.

זאת הסיבה שה"קולטים" של דודי השמש מונחים בשיפוע (לצד דרום), כדי "לקבל" את קרני השמש בצורה ישרה וממוקדת, אילו היו הקולטים מאונחים או מאוזנים הקרניים היו נשברות באלכסון על גבי שטח גדול יותר, וממילא החום שלהם היה פחות ממוקד וחזק.

אפשר להמחיש את זה בעזרת פנס מאיר בחדר חשוך, כאשר תכוון את הפנס בצורה ישירה מול קטע הגמרא שאתה רוצה ללמוד, יהיה הקטע מואר הרבה יותר מאשר כאשר תטה את הפנס באלכסון אל אותו הקטע, מפני שכאשר הקרניים מגיעות באלכסון הן מתפרסות על פני שטח גדול יותר וממילא האור מפוזר וחלש יותר.

קושיה | סוף סוף קיימו הגויים מצות סוכה בשלימות!

יש לי קושיה גדולה, הרי הגויים לא ביקשו לבדוק האם הם עוברים עבירות, אלא האם הם מקיימים מצוות. את מצוה

היסטוריה | ביטול מצות סוכה בקהיר, מפני קושי העליה לגגות

רבינו חכם עובדיה יוסף נ"ע כיהן בצעירותו כרבה של קהיר שבמצרים. אחד ממאבקיו, שהובילו לבסוף לעזיבתו, היה אודות **חייב בניית הסוכה על הגג** וכנגד הטוענים שפטורים מכך משום מצטער, וכפי שתיאר בספרו:

"בבואי לשרת בקודש בעיר קהיר מצרים, ראיתי שערוריה בפרוס החג תשרי תש"ט, כי רק אחד מאלף עושה סוכה כדת ואילו כל שאר המון העם אינם עושים סוכה כלל, אלא יש מהם שאחר תפלת ערבית של ליל החג נכנסים לסוכה אשר נעשית בחצר בית הכנסת ושם שומעים קידוש וטועמים מאיזה עוגה אפילו פחות מכזית. ותמהתי מאד שעד היכן מגיעה בורותם ועם הארצות שלהם כי לא ידעו ולא יבינו שיש מצות עשה באכילת פת בלילה הראשון של החג ובהתנהגותם מראים זלזול במצוה יקרה זו. ועוד שבכל ימות החג אוכלים ושותים חוץ לסוכה ולא ישיתו אל לבם שזהו נגד התורה. ודרשתי ברבים בשיבת 'אהבה ואחוה' וברחוב היהודים במדרש רשב"י להודיעם גודל מצות סוכה ושכל אחר **חייב לעשות סוכה לו ולבני ביתו בראש גגו, כי גובה הבתים אינו אלא ארבע או חמש קומות לכל היותר והגרים בקומות העליונות עולים ויורדים בכל ימות השנה ולא מרגישים טירחא ועייפות ומדוע לא יטריחו עצמם לעלות לראש הגג לקיים מצות השי"ת** ואנשים יראי שמים עשו כדברי וזכו במצוה ושאר המון העם נשארו במנהגם הקלוקל..."

ובהיותי מיצר על כך ראיתי להרה"ג ר' אליהו חזן אב"ד דאלכסנדריא של מצרים בספר נוה שלום הל' סוכה שישב על

הוא 'מפספס' את המהות של המצוה: לקבוע את ביתו באמת בסוכה. את זה הוא לא מצליח לעשות, **לכן המצוה קשה וכבידה עליו**, הוא מנסה לשער האם כבר מותר לו לצאת מן הסוכה ולא יודע להחליט... עד שמגיע הפיצוץ הגדול...

כעת אנו מבינים: הבעיטה בסוכה **איננה רק** עוון חמור, אלא היא מעידה על כך שהם לא השכילו לקיים את המצוה בצורתה האמיתית, המהותית והקלה!

למדנות | שני דינים במצות סוכה

בדרך נוספת אני רוצה להציע ביאור לפני החברים: המשנה במסכת סוכה אומרת שבסוף היום השביעי של החג לא יתיר את סוכתו אבל מוריד את כליו לביתו לכבוד יום טוב האחרון של חג. מדוע לא יתיר ויפרק את סוכתו? אומר רש"י משום החשש שמא יצטרך לישון או לשון בסוכה עד כניסת החג. אבל הר"ן כתב שכיון דאמר רחמנא 'בסוכות תשבו שבעת ימים' צריך שתהא לו סוכה כל שבעה. כלומר, **שגם כשאינו זקוק לסוכה לאכול או לישון בה, מכל מקום צריך שתהא לו סוכה שקבע בה את דירתו למשך שבעת הימים.**

ויש לדקדק כך גם מדברי הרמב"ם בהלכות סוכה פרק ו, טו: "מי שלא עשה סוכה בין בשוגג בין במזיד עושה סוכה בחולו של מועד, **אפילו בסוף יום שביעי עושה סוכה**, שמצותה כל שבעה". ולכאורה, מה החידוש בכך שבסוף יום השביעי עושה סוכה? כנראה בא להשמיענו שאפילו אם אין בדעתו עוד לאכול או לישון, מכל מקום בונה בסוף יום השביעי בשביל שתהיה לו סוכה, וכדברי הר"ן.

זאת אומרת, שיש שני דינים במצוות סוכה: לגור בה בפועל, באכילה ושינה וכו', וגם בעצם קביעת ביתו בתוך הסוכה.

לפי"ז נראה פשוט שמה שהמצטער פטור מן הסוכה זהו רק לגבי חובת מגורים בסוכה בפועל, אבל **החייב שתהיה לו סוכה במשך שבעה ימים זהו ממשיך גם בשעת הצער** [אלא שיכול לצאת ממנה כשם שהיה יוצא מביתו של כל השנה]. ואף שכשיורדים גשמים יכול לנסות את הסוכה בכיסוי, מכל מקום הסוכה עדיין קיימת והיא ביתו, אבל אסור לו לפרק את הסוכה לגמרי, כי יבטל בזה את המצוה שיהיה לו בית בסוכה במשך שבעה ימים.

לפי זה מובן היטב שכאשר הגויים מבעטים בסוכה, הרי הם מכריזים בזה ששוב אין הם רואים בסוכה את ביתם, וממילא הם מבטלים בזה את המצוה של ישיבת סוכה כל שבעה. אם כן, אין כאן רק חטא חמור של זלזול בסוכה אלא ביטול מצוות סוכה כל שבעה.

סוכה הם קיימו בשלימותה, אלא שאחרי שיצאו ממנה – ביעטו בה. באמת חטא חמור. אבל במהלך הדורות הם עשו מעשים "קצת" יותר חמורים מלבעט בסוכה... הם בעטו בהרבה יהודים למשל, וגרוע מכך... אז אמנם הם עוברים עבירות, אבל את מצוות סוכה הם קיימו בשלימות!

שמעתי **מהגאון הנפלא רבי יאיר ברונר שליט"א** להוכיח מכאן שחלק מצורת "כעין תדורו" היא באיזו צורה **יוצאים** מן הסוכה. דרך השימוש בבית הוא "להיכנס ולצאת" בו. היציאה מן הבית גם היא מתשמישי הבית, ולכן יש חובה לצאת מן הסוכה בצורה שיוצאים מביתו ולא בצורה ש"נפטרים" מבית הכלא... זהו המקור ל"עסק" שעושים סביב היציאה מן הסוכה בסוף החג, כי ביציאה עצמה מקיימים עוד בחינה של "תשובו כעין תדורו". עד כאן דבריו בקיצור.

וורט | רק מי שיושב בסוכה באופן חיצוני – סובל בה!

לעניות דעתי נראה לבאר באופן נוסף. תחילה יש לשאול מדוע קורא הקב"ה למבחן הזה "מצוה קלה", **הרי לבסוף לא היה זה קל בכלל**, הם הזיעו בחום האדיר של תמוז עד שהתפקעו מרוב כעס ותסכול.

אבל באמת יש להתבונן: מדוע הגויים כל כך כועסים ומרוגזים, הרי מלכתחילה ציוו אותם לשבת בסוכה רק כל עוד אינם מצטערים, ואם הם מצטערים בצער שהיו מצטערים בגללו מביתם, יכולים לצאת גם מהסוכה. **מה יש להתרגז?!...**

אלא שבאמת זהו לא דבר קל לשער האם זהו צער גדול מספיק בשביל לצאת מן הסוכה. הרי בשביל זה צריך לנסות לדמיין אילו זה היה קורה בביתו מה היה מגיב. זו דרך קשה ומתסכלת. אפשר לטעות בה, והגויים לא הסכימו לקחת 'סיכונים' שלבסוף יאמרו להם שלא קיימו את מצות הסוכה כתיקונה, לכן הם ישבו וסבלו, **והחמירו על עצמם עוד ועוד**, עד שכבר 'התפוצצו' ויצאו בבעיטה.

אבל האמת שיש דרך נעימה וקלה לשער האם זהו צער שהיה יוצא בחמתו מביתו: **לקבוע באמת את ביתו בסוכה...** מכאן ואילך **אינו צריך לבדוק כלום**, אם יצא מביתו החדש – הרי זה סימן שזהו צער שיוצאים בגללו מן הבית... כמה פשוט, כמה קל!

אצל היהודים איפוא מצוות סוכה היא "מצוה קלה", פשוט להעביר את "כתובת המגורים" אל הסוכה, ומכאן ואילך להתנהג בספונטיות, ממש כמו בבית, בלי שום תוספת מאמץ!... אין שום מקום ל"נערווען" ו"חששות" בנושא זה, שהרי אם קבעת את ביתך בסוכה – ממילא לא תצא ממנה אם לא היית יוצא מביתך.

אבל הגוי מנסה לקיים את המצוה בצורתה החיצונית, אבל

יהלום | וורט נפלא מרבי אביעזר שטיין שליט"א

ידי"נ רבי אביעזר שטיין שליט"א שאל שאלה גדולה: הרי ידועים דברי הטור שנקבעה מצוות הסוכה לט"ו תשרי ולא לימי חג הפסח משום שבימות החמה גם הגויים יוצאים לסוכות מפני החום ובט"ו תשרי מתחילים ימי הקור והגשמים, הגויים חוזרים הביתה והיהודים יוצאים אל הסוכות.

אם כן, שאל רבי אביעזר, מדוע הקב"ה הוציא עליהם את החמה, **היה יותר מתאים לשטוף אותם בגשם וברד, קור וקיפאון**. הרי זה עיקר הצורה של חג הסוכות – לצאת לסוכה למרות תקופת הגשמים שהחלה.

והשיב בהקדם שאלה נוספת: הרי "סוכה תהיה לצל", ובדרך כלל יש בה יותר אוויר מאשר בבית הסגור והלוהט, שהרי לכן יוצאים גם הגויים בקיץ לשבת בסוכות. אם כן, מדוע הגויים מבקשים לצאת מן הסוכה, **הרי הסוכה היא המיקום האולטימטיבי עבור ימי החום!**

אלא יש לפרש כך: במשך כל הדורות לעגו הגויים ליהודים שעושים סוכה בתחילת החורף הקריר. לכן כשהם ביקשו לקיים מצות סוכה הם מיד הלכו למסגר ולחרש ועשו להם סוכה אטומה לגמרי, שלא ייכנס הקור והגשם.

כאשר רואה את זה הקב"ה הוא מוציא עליהם חמה, במקום גשם... **לכן הם כל כך סבלו מהחום בתוך סוכתם האטומה!...**

כלומר, מי שמנסה "לארגן לו חיים קלים", "פנטזים" למיניהם לקיים את המצוות בלי "לקום מהכורסה"... **הקב"ה מעמיד לפני קושי ונסיונות מכיוונים מפתיעים...**

מהדף ליומי | תקופת תמוז – התחזקות כוח העצבות והמרירות

בדרך נוספת נראה לי להשיב על שאלתו הנפלאה של רבי אביעזר מדוע שולח הקב"ה דווקא את תקופת תמוז ולא להיפך את תקופת תשרי הכוללת רוחות וגשמים.

דהנה, פירוש המילה "תמוז" הוא הסקת חום גדולה. והנה שם התמוז נזכר לראשונה בנבואת יחזקאל (ח יג) 'ויאמר ה' אלי עוד תשוב תראה תועבות גדולות אשר המה עושים. ויבא אותי אל שער בית ה' אשר אל הצפונה, **והנה שם הנשים יושבות מבכות את התמוז'** ופירש רש"י "מבכות את התמוז. דמות אחת שמחממות אותו מבפנים והיו עיניו של עופרת והם נתוכין מחום ההיסק ונראה כאלו בוכה ואומרת תקרובת הוא שואל". **תמוז. לשון היסק כו."**

ובכתבי הרמ"ד וואלי (איש אלקים קדוש מבית מדרשו של

הרמח"ל) כתב שעבודתו של אותו אליל תמוז היה **לבכות לפניו בשעה שהוא "בוכה"** כדי לחזק כוחו באמצעות כוח הדאג והעצב, ולפי שהנקבות נוחות לבכות ודמעתן מצויה יותר מן הזכרים מפני חולשתן, לפיכך היו הולכות הנקבות להתעסק בזאת העבודה הרשעה שהיא תלויה בבכיה. וזה הצלם הנעבד נקרא תמוז על שם **החדש הנקרא תמוז, ששולט בו כח אחד של הס"א שגורם דאגה ועצב**, כמו שידענו שהוא חודש מוכן לפורענות. ואולי שהיתה עבודתו של זה הכח הטמא השולט בחודש תמוז ונקרא תמוז על שמו, ענין הבכיה ממש, כדי להסכים עמו ולהגביר את כוחו ע"י הבכיה. עכ"ד.

הרי שתקופת תמוז מסוכנת להוסיף דאגה ועצב, וכנראה זה מישך שייך לשמו "היסק חום" אשר גורם לבני אדם "לקטר" ו"להתלונן" על החום המעיק...

לכן, בדווקא מביא עליהם הקב"ה את **תקופת תמוז** אשר היא מסוגלת לגרום את קוצר הרוח והעצבות בקיום מצוות הסוכה עד שמבעטים בה, לעומת בני ישראל אשר גם בתקופת תמוז ששים ושמחים לעשות רצון קונם.

התבוננות | האם מותר להפסיק את דרשת החתן בשירה?

בדף שלנו אנו לומדים על האיסור החמור של "המפסיק מדברי תורה לדברי שיחה". ויש לעיין לפי זה על מנהג העולם שמפסיקים את חתן הבר מצווה מדרשתו בשירת "וראה בנים לבניך", ומדוע אין בזה איסור משום מפסיק ממשנתו.

לפני כשנתיים זכיתי **שבני יקירי ר' שמואל הלוי שליט"א** דרש על נושא זה **בדרשת בר המצוה שלו**. הוא דן להתיר זאת **מכמה צדדים**: א' אם מתחיל ללמוד על דעת להפסיק אולי אין בזה איסור. ב' אם מפסיקים את החתן בין קטע לקטע אולי אין איסור. ג' אם החתן סוגר את הספר/הדפים שלפניו ומתיישב כמי שסיים את הלימוד, אולי אין איסור. ועוד ועוד צדדי היתר באופנים שונים. הוא הביא לכל צד מקורות והוכחות. [המעוניין בדרשה המליאה שנדפסה כקונטרס **"קול גדול ולא יסף"** – אשלח לו בשמחה].

בית הוראה | מה עושים כשהאשה והילדים פונים אלינו באמצע הלימוד

המקור העיקרי לשאלת ההיתר להפסיק לצורך ענייני הבית וכדומה, הוא מדברי היוסף אומץ (רבי יוסף יוזפא, ידידו של השל"ה, דף רסח) שכתב:

"מיום עומדי על דעתי נצטערתי מאוד להישמר ממה שאמרו

מה שאלתו ומה בקשתו, הרי זה כמי שאינו משיב בשלום מי שפגע בו ברחוב ולכן אפשר דשרי להפסיק בתלמודו כדי לדבר עם מי שבא לביתו".

אך לבסוף, מסתייג היוסף אומץ מהיתרים אלו:

"אכן כולי האי ואולי, כי צדדי היתר אלו לא מצאתי בשום מקום רק שאני בדיתים מליבי, כדי למצוא סעד וסמך למה שמקילים בזה הדבר שעונשו רב, ורבים מאנשי מעשה וגם רבנן קשישי לא ראיתי נזהרים בזה, לכן החרד לנפשו יחמיר בכל מה שאפשר שלא ידבר שום דיבור עד גמר לימודו".
עכ"ל.

אכן מצאנו באחרונים שכן אימצו היתרים אלו להלכה, וכמו שהאריך בני יקירי בדרשת בר המצוה שלו.

השונה ומפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה מתחייב בנפשו, כי דבר מצוי הוא מאוד למי שלומד בחדר אשר בני ביתו הם תמיד בו שמדברים עמו דברים הנצרכים להם. ואמרתי אל לבבי אולי אין העונש הנזכר אלא רק באופן שמפסיק באמצע הענין, אבל אם גומר הענין שעוסק בו קודם דיבורו, אף על פי שעדיין לא גמר תלמודו בשעה זו ועדיין הספר פתוח לפניו ללמוד בו עוד, אפשר דלא נקרא הפסק. והיינו אם על ידי דבורו לא יצטרך לחזור ולכפול ללמוד מקצת הענין אשר כבר למד לפני דיבורו כדי להבין הענין ההוא על בוריו, לכן לא הוי הפסקה".

עוד כתב היוסף אומץ: "גם אפשר לומר דלא חמירא האי הפסק מההפסקה של קריאת שמע וברכותיה ובין הפרקים שמותר לשאול בשלום אדם נכבד ולהשיב לכל אדם. לפיכך אם בא אדם חשוב בגבולו ולא יפתח בעל הבית לדבר עמו